REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc.— Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele
BIROURĬ de ANUNŢURĬ:
în Viena: la N. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. În Budapesta: la A. V. Goldberger. Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o seria garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXV.

„GAZETA“ iese în fiăcare ḑ.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe şése luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Dumінecă 2 fl. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 franci, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Dumінecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare, Têrgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe şése lunĭ 10 cor., pe trei lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 lunĭ 12 c., pe treĭ lunĭ 6 coróne. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 49. **Braşov, Sâmbătă 2 (15) Martie.** **1902.**

Atentat prin surprindere?

Erĭ, Joi, deputaţiunea congresului pentru autonomia romano-catolicilor a avut audienţă la palatul din Buda. Majestatea Sa, luând în primire elaboratul, ce i-a fost presentat ca resultat al activităţii de cincĭ anĭ a acestui congres, a ḑis că-l va da guvernului pentru-ca sĕ-i raporteze despre el.

Este vorba aicĭ de noul proiect al unui statut de organisare al aşa numitei autonomii catolice, ce l'a lucrat congresul de faţă.

Proiectul primului congres dela 1871 n'a fost sancţionat, find-că nicĭ monarhul ca patron suprem, nicĭ guvernul n'a fost multţămit cu el.

Statutul elaborat de actualul congres se deosibesce mult de cel dela 1871, dér, precum asigură ḑiarele guvernului, el nu ţine sémă nicĭ acum în mod îndestulitor de drepturile de patronat şi de supraveghiere ale Majestăţii Sale şi de postulatele guvernului.

Propunerile de modificare esenţială ce le-a făcut guvernul la proiectul de statut n'au fost primite. In schimb s'au primit aprópe tóte propunerile episcopilor ungurĭ. De aicĭ se deduce, că nicĭ noul proiect de organisaţiune al congresului nu va puté primi sancţiunea pré înaltă în forma sa de aḑĭ.

Cu tóte asigurările, ce le-a dat în audienţa de erĭ preşedintele deputaţiunei, contele Szapary, că congresul catolic s'a nisuit a corĕspunde cât mai mult dorinţelor, ce le a esprimat Majestatea Sa, se prevede dér, că nu va puté fi sancţionat nicĭ elaboratul congresului al doilea înainte de-a fi supus unor însemnate modificărĭ. De se vor face aceste orĭ nu, rĕmâne o întrebare deschisă.

Ḑilele acestea am reprodus un articul al fóiei bisericescĭ din Blaşiŭ care e de părere, că din autonomia catolică nicĭ de astă dată nu se va alege nimic. Cu tóte aceste are dreptate numita fóie sĕ fie îngrijată din causa continuărei uneltirilor catolicilor ungurĭ în scopul de a contopi biserica română unită cu biserica romano-catolică.

Intrebarea, décă nu se intenţionéză aşa ceva „pe calea unei surprinderĭ“, ar fi la loc, décă n'ar fi încetat de mult a mai fi întrebare şi n'ar fi devenit fapt, asupra căruia nu mai póte fi nicĭ o îndoială.

„Surprinderea“ se traduce în casul de faţă cu cuvintele: *încercare de-a cop'eşi cu forţa.* Dela 1871 deja nu mai este şi nu mai póte fi pentru Românii unitĭ dubietate, că în acésta consistă tótă surprisa, ce vor sĕ li-o facă Ungurii catolicĭ.

In astfel de împrejurărĭ nu numai e „bine“, dér e neapĕrat de lipsă de a fi pe pază şi cu ochii în patru, căcĭ „şérpele“ a eşit de mult din iérbă şi stă cu ochii aţintiţĭ asupra victimei, ce-o ficséză, vrênd sĕ-o hipnotiseze înainte de a-o înghiţi.

Subliniăm dér de trei-orĭ afirmarea „Unirei“, că este „motiv de temere“, deşi organul nemţesc al guvernului ḑice, că şi décă celelalte greutăţĭ vor fi delăturate, „totuşĭ închgebarea Românilor unitĭ în autonomia bisericei ungurescĭ va rĕmâné o cestiune pe cale pacĭnică greu de resolvat“.

Cuvintele „pe cale pacĭnică“ indică pofta de-a întrebuinţa *forţa* la cas de lipsă, ceea ce reiese şi din comentarele numitei foi.

De rêndul acesta — ḑice fóia guvernului — dintre unitĭ Rutenii au fost la congres şi numai Românii n'au luat parte, cerênd conchiemarea unui propriu sinod, care sĕ reguleze autonomia lor. Décă ceilalţĭ locuitorĭ ai ţĕrei „de rit grecesc“ se învoesc cu „regularea unitară“ a autonomiei, de ce nu s'ar învoi şi Românii? E de-ajuns, că romano-catolicii din Ardeal vor sĕ-şĭ păstreze autonomia lor proprie, cum s'ar mai puté da şi Românilor o autonomie deosebită?

Înţelegeţĭ în cătrău bate strigătul cucuveicii jidano-maghiare!

De aceea Românii sĕ fie de pază“.

Vigilantibus favent iura. Dér cum şi când?

Retragerea ministrului Fejerváry. Cu tóte desminţirile oficióse, în cercurile politice din Budapesta se menţine svonul despre retragerea ministrului de honveḑĭ br. *Fejerváry* Geza. Se accentuéză chiar în formă hotărîtă, că *demisiunea lui Fejerváry s'a întêmplat deja.* O fóie guvernamentală află, că br. Fejerváry a declarat intimilor sĕi, că *n'a autorisat. pe nimenĭ sĕ-i desmintă demisiunea.* Un om de încredere al ministrului a declarat categoric următórele:

— *Vom merge* necondiţionat! Se póte că după, séu chiar *mai înainte* de desbaterea budgetului de honveḑĭ.

La consiliul de miniştri ţinut alaltaerĭ, br. Fejervary n'a participat. Acesta a fost primul consiliu la care a luat parte şi noul ministru de comerciŭ Horanszky.

„Budapesti Hirlap“ dedică lui Fejerváry un articol de adio şi ḑice, că pentru Fejervary s'a umplut paharul atuncĭ, când crisa ministeriului de comerciu s'a resolvat fără de a fi fost şi el întrebat.

Deputaţii ungurĭ despre Românĭ. Sunt vre-o câte-va sĕptĕmânĭ, de când deputatul Vertan Endre a rostit în dietă următórele cuvinte: „Poporul român *este dintre popórele cele mai sîrguitóre,* pretenţii nu are, trăesce tot anul cu cépă şi mămăligă... Din pădurile statului însĕ Românul este eliminat, aicĭ nu póte păşuna, pânea nu şĭ-o póte căştiga. Şi acest popor totuşĭ muncesce şi este un fiiu credincios al patriei ungare, însĕ nu vede din partea statului, decât pe gendarm, finanţ şi pădurar“. Deputatului din cercul II al Cluşiului br. Feilitzsch i-s'a părut, că vorbele lui Vertan ar fi prea măgulitóre pentru Românĭ şi a luat asupra sa sarcina de-a „dovedi“ în dietă contrarul. In şedinţa de alaltăerĭ numitul domn a combătut pe Vertan, declarând însĕ într'o rĕsufla căre, n'are de gând a-se ocupa cu cestiunea Românilor, fiind-că în resolvirea problemelor de împlinit în acéstă cestiune, dênsul ţine cu proverbul român *„Tace şi face“.* (In fine douĕ cuvinte românescĭ în dieta ungară!). „La Românii din munţĭ — continuă nobilul baron — nu esistă nicĭ urmă de cultură şi nu numai, că nu sunt sîrguitorĭ, cum spune Vertan, dér sunt *înclinaţĭ spre trândăvie.* Românul, décă este aţîţat, e capabil de *sĕlbătăciile cele mai marĭ.* Aşĭ puté sĕ servesc cu multe esemple spre a dovedi sĕlbătacia acestui popor şi firea lui rĕsbunătóre din cale afară, precum şi ura fără marginĭ, ce o nutresce faţă cu tot ce e unguresc, séu este în legătură cu naţiunea ungurésca“. — Minunat orator d-l baron!

„Irredentism“ român?

In şedinţa dela 12 Martie st. n. a dietei ungare deputatul *Sebes* Dénes a adresat ministrului de culte şi instrucţiune publică o interpelare în *„afacerea studenţilor de naţionalitate română dela universitatea din Budapeşta“.* Aceştĭ studenţĭ, ḑise interpelantul, au hotărît, ca la congresul studenţesc internaţional sĕ se alăture studenţilor din România şi astfel sĕ-şĭ nege cetăţenia lor ungară (Dr. N. *Şerban:* Asta nu-i adevĕrat! Asta e o *calomnie.* — *Rakosi* Victor: Vorbesce mai târḑiu! Aşteptăm declararea). Provócă guvernul sĕ isbéscă în mijlocul acestor „irredentiştĭ“ şi sĕ aplice rigórea cea mai mare. Apoi întrébă pe ministru: 1) „Are cunoscinţă d-l ministru despre aceea, că în decursul anului curent se va ţiné în Budapeşta un congres studenţesc internaţional şi că la congres ascultătorii românĭ dela universităţile maghiare vor participa aşa, că se vor alatura la studenţii universitarĭ ai unui stat strĕin, la cei din România, cu *scopurĭ irredentiste* mărturisite? 2) Are de gând d-l ministru a lua mĕsurĭ, ca scandalul acesta sĕ nu se întêmple şi ca corifeii mişcării nepatriotice sĕ-şĭ primescă pedépsa meritată?“

I. *Wlassics,* ministru de culte şi instrucţiune: Spune, că a cetit cu mare *surprindere* despre pregătirea tinerimei române. Pe când lucrăm în cea mai frumósă armonie ca congresul sĕ reuşéscă, cetesc în traducerea lui „Bud. Hirlap“, că unul din tinerii de naţionalitate română, care studiază la universitatea din Budapeşta, atrage în „Tribuna“ din Sibiiu atenţiunea tinerimei române din patrie, ca nu numai sĕ ia parte la congres, ci sĕ-şĭ dea tótă silinţa a-se grupa după naţionalitate şi se apară înaintea congresului alăturĭ de tinerimea universitară din România, căcĭ numaĭ astfel vor avé ocasiunea de a încheia amiciţie cu elementele acelor naţionalităţĭ, cari încă sunt asuprite, şi a lupta în interesul causei române.

Sebes Denes: Acesta e spiritul dacoromânismului.

Wlassics: Asta, déca-i adevĕrat, este *cel mai mare irredentism, ce am vĕḑut vr'odată.* Cetind acésta, am întrat îndată în contact cu rectorul universităţii. Dér nu era nevoie de împintenare, căcĭ rectorul, îndată ce a luat cunoscinţă despre acésta, a pornit *cea mai energică cercetare,* aşa că o parte a actelor îmĭ stau înainte (Wlassics cetesce aicĭ actul dat de rectorul universităţii, pe care l'am reprodus în numĕrul de erĭ — Red.) Acest avertisment al rectorului *află deplina mea aprobare* şi declar, că întru cât acésta e adevĕrat şi întru cât apelul din cestiune se va dovedi real, fiţĭ convinşĭ, că *am sĕ interviu în cestiunea acésta cu cea mai mare energie şi nu voiŭ tolera, ca federaţiunea internaţională studenţéscă sĕ fie esploatată pentru astfel de demonstraţiunĭ politice necópte* (Vii şi lungĭ aprobărĭ). Eu sunt convins, că acei bărbaţĭ conducĕtorĭ românĭ mai serioşĭ, cărora le zace la inimă causa şi sórtea fiilor lor, vor face totul, ca astfel de disonanţe sĕ nu se întêmple şi de aceea *în germine încă voiŭ sugruma cu cea mai mare energie mişcarea acésta* (Strigărĭ de „éljen“ şi aplause furtunóse.)

Sebes D: ia cu satisfacţie spre sciinţă rĕspunsul şi rógă din nou pe ministru sĕ nu bagateliseze afacerea, fiind-că „agitaţiunea în strĕinătate o aţîţă Românii din patrie“.

*

Étă cum un ministru scie sĕ dea în glasul celui mai escentric şovinism. De aceea n'are sĕ se mire nimenĭ, că declaraţiile lui Wlassics au fost acoperite de întréga cameră cu aplause furtunóse şi strigărĭ de „éljen“-urĭ.

Banii „Schulverein“-ului.

„Egyetértés“ scrie:

„Nu esistă în lume ţéră, pe teritorul căreia naţionalităţile „strĕine“ sĕ-şĭ urmeze uneltirile atât de nesupĕraţĭ şi aşa pe faţă, ca în Ungaria. Aicĭ găsesc teren liber tóte naţiunile din lume: Valahii, Slovacii, Sêrbii, Germanii, sub mantaua cea largă a autonomiei bisericescĭ şi şcolare atentéză mereu la ideia de stat maghiar (!) şi în tendinţele lor sunt sprijinitĭ nu numai moralicesce, ci şi materialicesce de societăţile şi guvernele din strĕinătate.

„Ne este încă în próspĕtă memorie casul revoltător, când guvernul Szell a legalisat subvenţia anuală trimisă din România pentru Românii din Transilvania, ér acum, după cum aflăm din isvor sigur, tot o asemenea subvenţie primesc Saşii prin „Schulverein“-ul pangerman de la guvernul din Hessen.-Darmstadt. În „Reichsrat“-ul din Viena deputatul Horica a interpelat în cestiunea subvenţiei de douĕ sute mii de mărcĭ, dată de guvernul din Hessen-Darmstadt prin societatea „Schulverein“ Germanilor din Austro-Ungaria.

„Întrebăm şi noi, décă în parlamentul austriac se face o asemenea interpelaţie, cu cât mai îndreptăţită ar fi o interpelaţie de felul acesta în parlamentul ungar?

„Dór art. XXX. din 1883 spune lămurit, că nicĭ singuraticii, nicĭ confesiunile nu pot cere nicĭ primi pentru şcolĭ subvenţii de la state strĕine, domnitorĭ streinĭ, séu guverne streine.

„Şi cu tóte acestea „Schulverein“-ul german an de an subvenţionéză bisericele şi şcólele germane din patrie.

„Subvenţia de 200.000 mărcĭ a guvernului din Hessen-Darmstadt aşa-dér guvernul nu o póte primi cu ochii închişĭ, pentru-că décă aceea e periculósă în Austria, cu atât este mai periculósă la noi, când acea subvenţie intră în mânela Saşilor verḑi.

„Este timpul suprem, ca guvernul ungar sĕ se rĕfuiască în cele din urmă cu „Schulverein“-ul german şi sĕ-ĭ dea a înţelege, că teritorul Ungariei nu e apt pentru colonisărĭ germane.“

Emigrarea Sĕcuilor. Deputatul Hegedüs Lorant a ținut la 12 Martie o a doua conferență la societatea de economie națională (Közgazdasági Társaság) din Budapesta, despre emigrarea Sĕcuilor. Conferențiarul spune între altele, că la notarul public din K. Vasarhely 10% din pertractările de moștenire nu se pot ține din causă, că locuitorii petrec în localitățĭ necunoscute în România. In cercul Kezdi se liberéză pe an câte 1700 pașapórte. Boierii duc de aicĭ muncitorĭ cu contract. O parte se întórce înapoi, mulțĭ rĕmân acolo, își mărită fetele după Grecĭ și pe acéstă cale se ridică suma banilor trimișĭ acasă. *La 1890 numai prin poștă au sosit în Treiscaune 42,331 fiorinĭ din România. In Ciuc tot a doua casă este zidită pe banĭ adușĭ din România* și mulțĭ își acaparéză tot pe aceștĭ banĭ și pământ.

Rebeliunea chinesă. Se comunică, că rebeliunea se întinde cu mare repeḑélă în China, mai cu sémă în: Kuang-Si, Kuei-Lin și Nan-Ning, cele doue noue porturĭ, în care indiciile de turbulență sunt deja visibile. Vice-regele Cantonului a primit trupe pentru a înăbuși rebeliunea, plasând câte o garnisónă de câte o miie de ómenĭ, în fie-care din aceste porturĭ. Se crede, că rebelii nu sunt alții, decât vechii soldațĭ ai generalului Su, licențiațĭ după plecarea lui. Scopul lor este de a rĕsturna dinastia manciuriană și a fonda o dinastie pur chinesă. Guvernul a dat ordin generalului Su, de a reveni în localitățile agitate și de a reprima rebeliunea, dér el se îndoesce, că va mai puté fi ascultat, pentru-că va trebui mai întâiŭ sĕ se plătéscă acelor soldați revoltațĭ óre-carĭ solde din trecut.

SCIRILE DILEI.

— 1 (14 Martie.

Manevre în Ardeal. Anul acesta manevrele cele marĭ se vor ține în Ardeal Corpurile de armată din Budapesta (IV), Timișóra (VII) și Sibiiu (XII) vor fi concentrate între Sighișóra, Alba-Iulia și Sibiiu, ér corpurile de armată din Cașovia (VI) Przsemysl (X) și Lemberg (XI) între Sătmariu și Sighetul Maramureșului. Maiestatea Sa va asista la manevre între 27 August și 3 Septemvre și va fi găzduit în *Făgăraș* séu *Sâmbăta.*

Carte slovacă confiscată. Din însărcinarea procurorului, fisolgăbirĕul *Ujhelyi* Attila din T. St. Mărtin a confiscat 1250 esemplare din cartea „Rychtar Z. Doliny“. (Primarul din Dolina) împreună cu tóte clișeurile. Cartea a apărut în editura lui Nic. Pietor și conține și poesia lui Petöfi „Talpra Magyar“ localisată pentru Slovacĭ.

Tablou cultural unguresc. Sub acest titlu „D. T. f. U.“ scrie după o fóie din Arad următórele: Dumineca d. m. în trenul ce merge spre M.-Radna ședea într'un compartiment pentru nefumătorĭ un domn, care fuma o țigară. Conductorul observênd acésta între Pauliș și Radna făcù pe călĕtor atent în limba maghiară, că nu e permis a fuma. De óre ce însĕ până în momentul de față n'a învĕțat încă tótă lumea unguresce și călĕtorul era din Germania, îl întrebă pe conductor, ce poftesce, căcĭ el nu scie, decât nemțesce. Conductorul a rĕspuns prin aceea, că i-a lovit călĕtorului țigara din gură. Revoltat de acéstă procedare, călĕtorul insultat s'a jăluit la șeful gării din Radna. Șeful însĕ nu înțelegea, orĭ nu voia sĕ înțelégă nemțesce și dădù ordin unui gendarm sĕ aresteze pe călĕtor. Acesta legitimându-se imediat, a arătat, că Lunĭ trebuie sĕ fie în Clușiŭ, așa că gendarmul n'a putut esecuta ordinul. Când călĕtorul ocupà érășĭ loc în compartiment, *conductorul s'a năpustit asupra lui, i-a sfâșiat hainele și l'a bătut cu pumnii* în fața unui numeros public călĕtor. Călĕtorul voia sĕ sară din vagon, însĕ trenul se pusese în mișcare. — Diarul din Temișóra face următórele observațiunĭ: Décă asta merge așa mai departe, atuncĭ Ungaria va deveni turnul nebunilor în Europa. Este semnificativ, că la căile nóstre ferate se numesc așa sĕlbaticĭ conductorĭ, pentru carĭ ar fi mai indicată cămașa de forță și casa de alienațĭ. Caracteristic este și aceea, că șeful de gară, într'un ținut locuit de naționalitățĭ, nu scie nemțesce. Óre ce va povesti Germanul în patria sa despre stările maghiare?

Esposiția de piscicultura la Petersbürg. Secția română dela esposițiunea de piscicultură dela Petersburg, a avut cel mai mare succes. Juriul i-a decernat 3 „Grand Prix“, din carĭ unul pentru legea pescuitului, și mai multe alte medalii. M. S. Țarul Nicolae și M. S. Impĕrătésa vĕduvă au visitat, în deosebite ḑile, secțiunea română, bine-voind sĕ esprime d-lui Rosetti-Solescu, ministrul țĕrii la Petersburg, și d-lui Antipa, delegat la acea esposițiune, deplina lor satisfacțiune. Esposițiunea va mai rĕmâné deschisă încă câte-va ḑile.

Din Bănat. Am publicat mai deunăḑĭ, după „P. L.“, o scire, în care se atrage atențiunea autorităților asupra numĕrului mare al concubinatelor printre Românĭ. Numitul ḑiar ilustréză acum stările anormale din Bănat prin publicarea următorului cas, unic în felul sĕu: In ḑiua de 3 Martie comuna Zorlențul-mare a avut rarul spectacol al unei nunte de copii după obiceiul întrodus în aceste părțĭ. Mirele era fiiul de 14 anĭ al agricultorului Ion Migheț, ér mirésa, mai tînĕră cu câte-va lunĭ decât mirele, era fiica lui Niță Voin. Părechea făcù cunoscință înainte de asta cu un an, când umblau amĕndoi la șcólă, și atuncĭ au hotărît sĕ fie bărbat și femeie. Nuntașii au fost dușĭ cu alaiŭ, chiuiturĭ și musică prin tóte ulițele satului. Era interesant a vedé pe cei doi liliputanĭ în acest cortegiŭ. Merită a fi semnalat și modul, cum șĭ-a împăcat consciența religiósă părechea necununată și totușĭ căsĕtorită. Ei s'áu amestecat cu un alt cortegiŭ, ce mergea la cununie. Cu acest cortegiŭ au întrat și ei în biserică și când preotul a dat binecuvêntarea părechei celeilalte, s'au închinat și „copiiĭ căsĕtorițĭ“, credênd, că și ei șĭ-au luat partea din binecuvântare.

„Emke“. Comitetul societății culturală maghiare din Clușiŭ (Emke) și-a ținut ședința lunară în 12 Martie sub președința contelui Béldi Akos. Luna trecută s'a încasat suma de 12.403 coróne. Averea totală la 28 Februarie era de 2.782.747 coróne.

Esport de carne din România. Cetim în rapórtele consulare: In Turnu-Severin s'a terminat în luna Februarie sesonul esportului de carne sărată de porc și de vacă. Firma Koehr și Comp. din Olanda a esportat de-acolo din Noemvrie 1901 până la 28 Februarie 32 de vagóne de carne de porc sărată și 3 vagóne de carne de vacă sărată prin Constanța în Olanda și Anglia. Carnea de porc a fost plătită cu 55 banĭ, cea de vacă cu 58 banĭ.

Anarchiștii în Spania. Anarchiștii descoperițĭ în Spania mai ḑilele trecute se numesc: François Ducroix și Henri Luisinnier, francesĭ; Albert Banica elvețian, și doi Spaniolĭ, al căror nume nu s'a comunicat. Doi alțĭ Spaniolĭ și doi Englesĭ au fost arestațĭ. Poliția caută încă pe alțĭ doi anarchiștĭ francesĭ, carĭ stau ascunșĭ. In cursul perchisițiunilor făcute de poliție, s'au secvestrat diverse proclamațiunĭ și portrete ale anarchiștilor cunoscuțĭ și în casa unui Engles s'au găsit scrisorĭ și documente fórte compromițĕtóre. Se ține mare secret despre declarațiunile făcute de către anarhiștii arestați, și se crede, că aceștia se strînsese în Bilbao, pentru a prepara un complot.

Scirĭ din România. — Marțĭ dimin. Principesa Maria, însoțită de d-na de onóre Rîmniceanu, a visitat exposiția pictorilor la Ateneu. A asistat la aranjarea tablourilor. Parte din mobilierul lucrat de A. S. Regală, care compune camera mobiliară ce va expune la acéstă exposiție, a fost adus la Ateneu.

— Mercurĭ și Joi s'a ținut la Focșanĭ congresul comercianților și producătorilor de beuturĭ spirtóse.

— Marțĭ séra pe la orele 10 și 20 minute s'a simțit un ușor cutremur de pământ în Capitală.

— Primăria Capitalei va instala șése noue lămpĭ cu gaz aerian, invențiunea d-lui inginer G. Popescu.

— Pe lângă *Dânenĭ*, punct de frontieră, funcționéză un *Biurou de expediție* legalmente recunoscut și care face tóte operațiunile vamale.

— Miercurĭ séra d. profesor dr. *V Babeș* a desvoltat la institutul de bacteriologie a doua sa conferință despre: *Epidemiile de coleră și pestă.* Conferința a fost însoțită de numeróse esperimente și proiecțiunĭ.

— La 4 Martie se va începe la direcția sanitară concursul pentru deschiderea de farmacii. Sunt vacante 3 locurĭ de

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Vlaicu-Vodă.

Dramă în cincĭ acte și în versurĭ,

de **Alex. Davila.**

Ca încheere mai îngăduițĭ o parte din scena a 4-a tot din acest act, care e cea mai înălțătóre parte din piesă și una din cele mai frumóse scene, ce s'au scris în literatura dramatică românéscă:

Vodă, Miked, Dragomir, Grue, Dómna Clara.

Clara:

Ecă ḑisă vorbă mare: datina. Dér ce e Vlade,
Datina, ce 'ntruna 'n față mĭ-aruncațĭ? Hei, mi-se cade
Sĕ vorbesc de ea și mie: am păscut'o de ajuns
Doue-ḑecĭ de anĭ, ca tótă taina sĕ i-o fi pĕtruns.
Ce e datina? O lege, dér o lege strămoșéscă
Bună 'n vremurĭ, dér ce póte sĕ nu se mai potrivéscă
Celor ce cu propășirea s'au născut în vrmea lor.
Dênsa-i o cătușă pusă propășirii de picior.
Șĭ-am făcut, vĕ ḑic, prea bine în mănósa-mĭ cârmuire
Când am rupt acea cătușă pentru-a țĕrii propășire.
Voi, în granițele vóstre, de cu vécurĭ îngrădițĭ,
Că schimbatu-s'a la față lumea, nicĭ că bănuițĭ.
Și 'n voi înși-vĕ privindu-o v'ațĭ închipuit, firesce,
Că de stă pe loc Românul, nimenea nu propășesce.
Dér eu vréu din adormire țéra nóstră s'o deștept
Cătr' Apus, unde-i sciința și lumína sĕ v'o îndrept,
Sufletu-i pătat de schisme, duhui-i de'ndărătnicie
Prin botezul mântuirii sĕ i-l spăl pentru vecie.
Eh, ce-mĭ pasă când e vorba de-un folos așa măreț
Décă vi-se pare voue, că platesc prea mare preț.
Și când cumpĕr Făgărașul,—un ducat atât de mare,—
Décă vĕ tocmițĭ pe-o vorbă, vorbă sécă, o 'nchinare,
Șĭ-apoi de-i sătulă țéra de călĕuzirea mea,
Fie! Fac ce vréu: păstreze 'șĭ legea datinei de vrea
Și hrănéscă-șĭ-o cu fală și adape-șĭ-o cu jale,
Dér s'o țină mai departe și sĕ nu mi-o pună 'n cale
C'o sfărîm!

Miked:

Nu se sfărîmă vécurile ce-au trecut
Și cu vécurile-acelea datina ni-s'a făcut.
Dómnă, datina străbună e mai mult decât o lege.
Domnul ce 'șĭ cunósce țéra, din chiar traiul ei culege
Obiceiurĭ de tot felul, trebuințe de-orĭ-ce soiŭ,
Năsuințe, dorurĭ, vise, ură, patime, nevoi,
El le curăță, le cerne, le topesce, le strecóră
Și le tórnă ca 'ntr'o matcă 'n cuvêntarea-i către țéră.
Din aceste vorbe 'nalte ale Domnilor românĭ
Timp de vécurĭ neamul țese datina dela bĕtrânĭ,
Pruncul dela sîn o sórbe 'n fie-care strop de lapte,
Légănul, în care dórme i-o șoptesce 'n blânde șópte,
I-o mai spune vechiul basmu de bunică povestit,
Doina lung o cântă 'n frunză când e vêrsta de iubit,
Arcul, ghioaga din perete, pururĭ i-o aduc aminte.
O citesce 'n pomenirea de pe lespeḑĭ de morminte,
Și sub pajera cu cruce desmierdându-șĭ visul sĕu,
Sufletul i-o face una cu credința 'n Dumneḑeu.

Clara:

Fie! Dér la urma urmei, ce voițĭ?

Vodă:

Ascultă, mamă,
Țéra ce te rógă astăḑĭ, dér ce mâne...

Clara:

Ah, ia sémă!
Mi-se pare, că amenințĭ.

Vodă:

Nu ameninț, dér îțĭ ḑic
Că prea mare e povara urei ca s'o mai ridic.
Uite, Dragomir e solul celor oropsițĭ.

Clara:

E vrednic
De așa solie!

Dragomir:

Dómnă...

Vodă:

Ei mĕ rógă prea cucernic
Sĕ-țĭ înduplec zăcășala și cu dênșii sĕ te 'mpac,
Sĕ deschiḑĭ acésta culă unde cei mai mândri zac.
Értă-i. Stăpânesce, mamă, prin blândețe, ar fi vreme;
Peritóre-i cârmuirea când sub dênsa țéra geme.

Clara:

Las' sĕ gémă, décă geme după nisce ómenĭ rĕi;
Sunt dușmanii țĕrii, Vlade, cei ce sunt dușmanii mei.
Ecă Legea cârmuirii, călĕuza judecării.

Dragomir:

Sĕ-i spun eu Măriei-Tale, care sunt dușmanii țĕrii,
Dómnă, și prin care semne 'n némul nostru românesc,
Credincioșii și vrăjmașii țĕrii se deosebesc.
Uită-te la mine, Dómnă, pe-acest piept, p'acéstă frunte
Urma rănilor în slove serbede, alt'dată crunte,
Spune celor de p'acuma, că Spătarul Dragomir
Șĭ-a vĕḑut de datorie patru-ḑecĭ de anĭ în șir.
Că hotarele Domniei sunt de spada-i rotunjite
Și că orĭ-ce biruințe sunt pe trupu-i răbojite;
Patru-ḑecĭ de anĭ albastrul astei flamurĭ azurìi
Cu credința nóstră 'n slava cerului îl priminìi;
Patru-ḑecĭ de anĭ alăturĭ cu-alții—țéra și-aḑĭ îi plânge—
Letopisețul moșiei scrisu-l'am cu-al nostru sânge.
Etă ce-au făcut cu mine timp de patru-ḑecĭ de anĭ
Cei-ce legea cârmuirii îi numesce aḑĭ dușmanĭ.

Clara (sculăndu-se):

E prea mult.

Dragomir:

Nu încă, Dómnă.

Clara:

Oh!

Dragomir (urmând):

Nu. Ét' acuma spuza
De drept credincioșĭ adusă până 'n Sfat de călĕuza
Judecării.

Clara:

O Spătare, înc' odată, e prea mult!
Depășescĭ orĭ-ce mĕsură. Tu tacĭ, Vlade?...

Vodă:

Eu ascult,
Mamă.

Clara (așeḑên'u-se l loc pe jeț):

Mamă? Fiu netrebnic, fie dér voiŭ ține minte.

Dragomir:

De-ar fi sĕ le uițĭ vre-odată, n'așĭ rosti așa cuvinte.
Dér îțĭ spun, ce am pe suflet și mĕ jur pe Dumneḑeu,
Că nu 'ncape nicĭ minciună, nicĭ trădare 'n gândul meu.
Mĕ uimesc acele soiurĭ de boerĭ, ce te 'nconjóră,
Nu e unul sĕ nu fie pripășit de dinafară.
Ungurĭ mai ales, veneticĭ de-orĭ-ce fel, toțĭ papistașĭ,
Toțĭ strĕinĭ de noi, ér legei nóstre cei mai cruḑĭ vrăjmașĭ.
Sunt deșteptĭ, așa e, Dómnă. Dér cu mintea lor istéță
Ei întind pe noi o largă mréjă, désă ca o céță,
Ce robesce 'n întuneric, Dómne Vlade, neamul tĕu,
Năbușindu-i simțul pentru Țéră, Domn și Dumneḑeu.
Ei vor rangurĭ, avuție și, seméță orĭ smerită,
Mâna lor despóie țéra, ca pe-o țéră cucerită.
Și ce treburĭ de ispravă au făcut în țéra lor
Ca Românul sĕ-i priméscă ospătos și 'ndurător?
Unii, slugĭ fără credință, condotierĭ, a lumii spumă,
Au prădat cu foc și sânge, pentru banĭ, chiar țéra-mumă.
Alții, trădătorĭ ca Iuda,—sĕ-țĭ numesc de-acei viclenĭ?—
Șĭ-au vêndut pe rangurĭ némul, frații lor, pe Ardelenĭ.
Și cu-aceștĭ eretĭ de curte ai voi sĕ fi stăpână,
Pe-aceĭ mândri șoimĭ de plaiurĭ și 'n chiar țéra lor
[română?
Lasă-te de-așa nădejde, din acest al lui pământ,
La vrăjmașĭ nu dă Românul decât locul de mormênt.

---

farmacii în Capitală și 22 în comunele rurale. Sunt 37 candidațĭ toțĭ pentru locurile din capitală.

— La asociația generală a studenților, s'au întrunit Marțĭ séra președinții tuturor societăților studențescĭ, din Bucurescĭ. S'a ales o comisiune, care se alcătuiéscă un statut, în vederea congresului internațional din Budapesta.

— Decretul pentru numirea d-lui Al. Lahovari, ca minsitru plenipotențiar la Constantinopol, a fost semnat de M. Sa Regele.

— Noua licitație pentru arendarea moșiilor statului, a fost fixată pentru ḑiua de 15 Martie. Condițiile caietului de sarcinĭ au fost mult ușurate. Ofertele se vor face pe moșii, nu pe județe. Terenul, care trebuie sĕ rĕmână necultivat, a fost redus de la o pătrime la o cincime.

— Au sosit la ministrul de domenii, de la prefecțĭ, telegrame despre mersul semĕnăturilor din țéră. După aceste telegrame, starea semĕrăturilor este escelentă.

În interesul școlelor din Bihor.

II.

Numai unde domnesce dragoste și bună înțelegere între preot și învĕțător, se póte aștepta progres și îmbunătățirea stărei poporului în tótă privința.

Visitațiunile scolare și canonice sunt de mare importanță pentru popor și au un rol însemnat în viéța școlară, căcĭ prin ele se câștigă iubirea și încrederea poporului, alipirea aceluia către legea, biserica și școla sa. Ḑilnic putem esperia, cumcă credincioșii bisericei române părăsesc legea și credința străbună și trec la secta „pocăiților“ (nazarinenilor). A pune stavilă acestui simptom sunt datorĭ păstorii sufletescĭ; dênșii au menirea de a visita și a păzi cu tótă scumpătatea turma încredințată lor, ca sĕ nu o nimicéscă lupii cu desĕvêrșire.

De interes sunt visitările școlare și pentru învĕțătorĭ, întru cât aceia, împlinindu-șĭ datorința, pot sĕ-șĭ dobândéscă din partea organelor școlare recunoscință deplină în fața locului și respectul cuvenit de care nicĭ până aḑĭ nu se pot bucura după cuviință. Notez aci, că unii dintre învĕțătorĭ prin purtarea lor nechibzuită fac sĕ fie disprețuițĭ atât de superiori, cât și de popor. Tot ce-i rĕu trebue sĕ iasă din sînul corpului învĕțătoresc, numai astfel vom puté da piept cu cei carĭ ne disprețuiesc și dejosesc în statul nostru atât de onorific.

Nu-i nimenĭ, cine sĕ ne ajute în suferințele nóstre și sĕ ne îmbărbăteze la gréua luptă ce o purtăm față cu inimicul, ce ne stă în cale și voesce a ne nimici cu totul. Invĕțătorii sunt desbinațĭ între sine, nu-i cine sĕ-i convóce la o conferință, ca sĕ-șĭ înființeze o reuniune învĕțătoréscă, din care motiv unii se fac membrii la reuniunile învĕțătorescĭ ungurescĭ, lucră în interesul maghiarisării, se silesc a cuceri pentru cultura maghiară; alții mai desterĭ și cu puțin caracter părăsesc școlele românescĭ și trec la școlele de stat, unde sunt mai bine plătițĭ.

Étă pe scurt icóna fidelă a stărilor școlare din țéra óre când a lui Mariot.

Dér sĕ revin la Beiuș, unde zace focularul culturei românescĭ. Cine a fost odată în Beiuș, a rĕmas încântat de cele ce a vĕḑut aicĭ — înțeleg școlele și internatele. — Edificiul cel frumos al gimnasiului, internatele pompóse, douĕ pentru băiețĭ și unul pentru fete, sunt de admirat. Am privit nu numai esteriorul, ci am intrat și în interiorul acelora, și m'am convins pe deplin, că aceste întru tóte corĕspund recerințelor timpului modern. Arangiarea imposantă, disciplina severă și curățenia deplină, ce domnesce aicĭ, dau destulă dovadă, că superiorii acestor institute stau la culmea chemării lor.

Dér pe cât ai ce admira aicĭ, pe atât te cuprinde jalea, când ai făcut o escursiune prin ținutul Beiușului. Aicĭ nu poțĭ vedé alta, decât sĕrăcie într'un grad ne mai pomenit, popor delăsat și fără nicĭ o școlă. Razele binefacĕtóre se pare că n'au străbătut încă dela gimnasiul, care se află în centrul acestui ținut romantic și destul de vast. Școlele poporale, câte sunt aicĭ, se află într'o stare deplorabilă; învĕțătorii mare parte necualificațĭ, ér cei cualificațĭ, puținĭ câțĭ sunt, duc rolul sĕrăciei lucie.

Am cunoscință și despre aceea, că între preoții gr. cat. diecesanĭ mai lipsițĭ în tot anul se distribue 6000 fl. ca ajutor. Și óre din acéstă sumă, décă nu se póte afla alt mod, nu s'ar puté împărți și între învĕțători renumerațiunĭ, câte 50 fl. — preoții capĕtă 100 la an, — măcar la doi anĭ odată, după cum fac și alte confesiunĭ. Un asemenea dar nu numai ar mângăia pe cei lipsițĭ și familiile acelora, ci ar produce între învĕțătorĭ emulațiune, i-ar îndemna la muncă și zel, care se aștéptă din partea lor.

Scim, că marele binefăcĕtor Esc. Sa Mihail Pavel trăiesce mai mult pentru alții, decât pentru sine, drept ce nimic nu ar detrage din onórea d-lor preoțĭ, décă și-ar întinde mâna binefăcĕtóre și sĕrmanilor dascălĭ, destul de asuprițĭ și nĕcăjițĭ. Sĕ sperăm, că iubileul de 50 de anĭ al marelui binefăcĕtor va aduce bucurie deplină și învĕțătorilor sĕi lipsițĭ.

Dee bunul Dumneḑeu, ca așa sĕ fie!

Un dascăl român.

Rĕsboiul din Africa-de-Sud.

Din *Bruxella* se telegrafézä, că președintele *Krüger* a primit o telegramă din Africa-de-Sud, după care generalul bur *Kemp a nimicit total colóna generalului engles Greenfell.*

Se scie, că *Greenfell* aștepta cu *1300* ómenĭ în ținutul Lichtenburgului (Transvaalul de vest) pe lordul Methuen, ca conform unui plan mai înainte stabilit, sĕ se unéscă cu Methuen și apoi sĕ atace împreună pe *Delarey* sub munții Magalies. Delarey însĕ a prevenit pe Methuen, l'a surprins și l'a nimicit la frontiera Transvaalului înainte de a-se puté uni cu Greenfell. După cum spune Kitchener, cu Delarey s'a luptat și Kemp. Décă scirea din Bruxella este adevĕrată, atuncĭ se póte presupune cu drept cuvênt, că după lupta dela Meribogo, Burii s'au aruncat asupra lui Greenfell, armata căruia au nimicit'o.

Telegrama din Bruxella spune, că tóte tunurile și tóte bagagele lui Greenfell au căḑut în mânile Burilor. Guvernul engles sĕ fi primit dela Kitchener scire și despre lupta acésta, dér n'a publicat'o, fiind-că nu voia sĕ potențeze agitația în Anglia.

*

Din *Londra* se telegrafézä, că a produs mare sensație faptul, că Regele *Eduard* a chemat la Marlboroughouse pe ministrul de rĕsboiŭ *Brodrick.* Guvernul a dat ordin lui Kitchener sĕ se îngrijéscă pe cât posibil de cele necesare lui Methuen. Nu póte fi însĕ vorba, ca pe Methuen sĕ-l rescumpere cu Kruitzinger.

După scirĭ sosite din Africa de sud starea lui *Methuen* e cât se póte de rea. Piciorul rănit trebue sĕ i-se amputeze, dér fiind-că în tabĕra lui *Delarey* nu se află nicĭ un medic, esistă temerea, că Methuen va muri în urma rănii primite.

*

„Truth“ publică amĕnunte interesante, ce i-s'au trimis din Africa-de-sud. Vorbind despre tactica Burilor ḑice:

Burii îșĭ împart armata în trupe micĭ și apoi se concentréză într'un punct anumit, ceea-ce face imposibil înfrângerea resistenței lor. Pe Burii, carĭ luptă în rêndurile Englesilor, îi blastĕmă toțĭ. Cei mai mulțĭ din ei sunt înclinațĭ în tot momentul a trăda inimicului mișcările Englesilor și Burii au numĕroșĭ aderențĭ și în guvernul civil, așa că ei au cunoscință înainte despre operațiunile, ce vréu sĕ le întreprindă Englesii. Kitchener e considerat mai mult administrator, decât beliduce. Armata a fost contra esecutării comandantului bur *Sheepers*, dér Kitchener nu l'a putut scăpa. Rĕsboiul va mai continua mult. Burii au arme din belșug, de asemenea muniții și provisii. Aprópe întrégа poporațiune e pe față séu în taină pe partea lor. Englesii nu pot ține în stăpânirea lor un ținut, decât pe timpul cât îl ocupă cu forța. In Africa-de-Sud se face mare haz de scirile ḑiarelor, carĭ vorbesc despre inclinațiunile Burilor de a capitula, fiind-că Burul pe care-l prind Englesii scie fórte bine cum sĕ-șĭ ascundă gândurile. Femeile sunt mai fanatice decât bărbații și tractéză fórte aspru cu tînĕrul bur, care n'ar vré sĕ se lupte.

„Toți ne închinăm aceluiași Dumneḑeu“.

Când archiducele Rainer șĭ-a serbat mai deunăḑĭ nunta de aur, între deputațiunile, carĭ șĭ-au presentat omagiile și felicitările înaltului jubilant, era și o deputațiune de Evrei.

In rĕspunsul sĕu, archiducele a spus câte-va cuvinte mângăitóre deputațiunei, cum se obicĭnuiesce cu asemenea ocasiunĭ. Se ḑice, că înaltul iubilant ar fi ḑis, „că noi toțĭ ne închinăm aceluiașĭ Dumneḑeu“

Ḑiarele evreescĭ au făcut mare cas din rĕspunsul archiducelui. — „N. Fr. Pr.“ într'un articol de fond căuta sĕ făuréscă din cuvintele pronunțate dela un loc așa înalt, un argument contra antisemitismului. Se scie adecă, că în consiliul comunal din Viena și în dieta Austriei-de-jos majoritatea absolută este a partidului antisemit. In curênd se vor face alegerile în colegiul III al consiliului comunal din Viena, prin urmare față cu odiosul adversar étă că ne vine o armă bună — gândeau ei.

Organele antisemite se înțelege, că n'au rĕmas datóre și rĕspunḑênd la accentuarea ostentativă a unor cuvinte, carĭ au fost pronunțate din politeță, la o ocasiune solemnă — au ḑis: Bine, décă voi ținețĭ așa de mult la aceea, că și voi vĕ rugațĭ la acelașĭ Dumneḑeu, ca și noi, atuncĭ de ce în talmud și șulchan aruch avețĭ atâtea disposiții separatiste, carĭ fac din voi un „popor ales“ cu Dumneḑeul vostru separat. De ce chiar și în testamentul vechiŭ se cuprind o mulțime de pasage, unde Dumneḑeu este definit ca Dumneḑeu național al vostru, care este Dumneḑeul rĕsbunării, pe când noi ceștialalțĭ adorăm în Dumneḑeul nostru pe Dumneḑeul milei și al îndurării?

Unul din acele ḑiare din Viena citéză chiar câteva pasage din testamentul vechiŭ din carĭ reiese, că Iehova proclamă pe jidovĭ stăpânitorĭ peste alte popóre.

Reproducem și noi după numitul ḑiar câte-va din acele pasage.

1) „Și va fi, că după ce Iehova, Dumneḑeul tĕu, te va aduce în pămĕntul pe care el cu jurămênt l'a promis părinților tĕi, lui Abraam, lui Isac și lui Iacob, că ți-l va da cu cetățĭ marĭ și frumóse, pe carĭ tu nu le-ai zidit, cu case pline de tóte bunătățile, pe carĭ tu nu le-ai implinit; cu fântânĭ de apă săpate, pe carĭ tu nu le-ai săpat; cu vii și cu olivĭ, pe carĭ tu nu le-ai plantat, din carĭ tu mâncând te vei sătura“.

V Moisi 6, 10—12.

2) „Și *sĕ perḑĭ tóte popórele,* pe carĭ Iehova, Dumneḑeul tĕu, le va da ție; ochiul tĕu sĕ nu le crute, și ḑeilor lor sĕ nu servescĭ, căcĭ cursă ar fi acésta pentru tine.

De vei ḑice în inima ta: Aceste popóre sunt mai numeróse, decât mine, cum voiŭ puté eu sĕ le alung? Nu te teme de ele, ci îțĭ adă aminte de cele, ce a făcut Iehova, Dumneḑeul tĕu, cu Eghiptenii; de cercările cele marĭ, pe carĭ le-au vĕḑut ochii tĕi și de semnele și de minunile și de mâna cea tare și de brațul cel întins, cu carĭ Iehova, Dumneḑeul tĕu. a scos pe tine.

Așa va face Iehova, Dumneḑeul tĕu, tuturor popórelor. de carĭ tu te temĭ. Incă și vespĭ va trimite Iehova, Dumneḑeul tĕu, asupra acelora, până ce se vor perde cei ce au rĕmas și s'au ascuns de tine.

Nu te spăimânta de ei; că Iehova, Dumneḑeul tĕu, este în mijlocul tĕu; Dumneḑeu mare și înfricoșat!

Și Iehova, Dumneḑeul tĕu, *va alunga aceste națiunĭ dinaintea ta, încetul cu încetul*; tu pe ele nu vei 'stîrpi curênd, ca sĕ nu se înmulțéscă fiarele sĕlbatice de pe câmp în contra ta.

Déră Iehova, Dumneḑeul tĕu, *le va da ție în puterea ta*, și le va îngrozi cu spaimă mare până ce *le va pierde.*

Și pe regii lor îi va da ție în mână și tu sĕ facĭ sĕ péră numele lor de sub ceriŭ.

Nimenea nu va puté sta față în față cu tine, până ce nu-i vei perde!

V. Moise 7. 16 sqq.

3) Și ridica-voiŭ stégul meu cătră popóre.
Și vor aduce pe fiiĭ tĕi în brațe.
Și pe fetele tale le vor aduce pe umerĭ.
Și regii vor fi hrănitorii copiilor tĕi.
Și reginele lor doicele tale.
Inchina-se-vor ție cu fața la pămênt.
Și vor linge țĕrîna picĭórelor tale.
Și vei cunósce, că eu sunt Iehova.
Și că cei ce mĕ aștéptă nu se vor rușina.

Isaia cap 49, 22.

4) Și strĕinii vor sta, și vor pășuna turmele vóstre.
Și fiiĭ strĕinilor vor fi plugarii voștri și vierii voștri.
Ér voi vĕ vețĭ numi: preuți ai lui Iehova.
Servii Dumneḑeului vostru vĕ vor ḑice:
Vețĭ mânca bunurile popórelor. Și în mărirea lor vĕ vețĭ făli.

Isaia 61, 5.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 13 Martie. Foile ungurescĭ publică, că în urma cercetării rectorului Vécsey s'au descoperit „agitatorii“ principalĭ în cestiunea congresului internațional în persónele următorilor studențĭ românĭ: Octavian *Goga*, Ioan *Lupaș* și Virgil *Moisil.* Pe aceștĭ trei „matadorĭ“ rectorul îi soméză prin afiș lipit pe tabla cea négră, ca *sĕ se presente neamânat în fața lui.*

Budapesta, 13 Martie. Majesatea Sa monarchul a primit aḑĭ delegația de 15 a congresului catolic, care i a remis statutul votat de congres. La scurta vorbire a contelui Iuliu *Szapary*, monarchul a rĕspuns:

„Cu interesare caldă și cu viuă atențiune urmăresc activitatea congresului autonomic de *ambele riturĭ.* Statutul remis mie prin D-vóstră îl voiŭ supune chibzuirii și-l voiŭ preda guvernului meu ungouresc pentru a raporta“.

Bruxella, 13 Martie, Colóna englesă a lui *Kekevich*, care a fost trimisă în urmărirea lui Delarey, încă *a suferit o mare înfrângere* la Hartelbeestfontein și Doorulaagte. Colóna avea de scop sĕ se unéscă cu armata lui Methuen.

Londra, 13 Martie. După datele speciale mai nouĕ, armata lui *Methuen* a avut în lupta cu Delarey următórele pierderĭ: 65 morțĭ, 119 rănițĭ, 201 disparuțĭ și 553 captivĭ. Pierderea totală 936 din 1200.

Bruxella, 13 Martie. *Delarey* a fost întrebat, décă nu cumva ar fi aplecat sĕ tracteze de pace? El rĕspunde, că nicĭ el, nicĭ ceilalțĭ comandanțĭ burĭ *nu vréu sĕ scie de tocmelĭ* și vor continua lupta până la ultimul om.

Londra, 13 Martie. Situația în Irlanda continuă a fi *critică* Regele *Eduard* era sĕ mérgă în Irlanda, ca sĕ calmeze spiritele prin presența sa. Viceregele Irlandei însĕ a dat de scire consiliului de miniștri, că *nu ia rĕspunderea pentru siguranța persónei Regelui.* In urma acésta Regele a renunțat la călĕtorie.

Proprietar: ***Dr Aurel Mureșianu.***
Redactor responsabil: ***Traian H. Pop.***

Dela „Tipografia A. Mureşianu“ din Braşov, se pot procura următórele cărţi:

(La cărţile aicĭ înşirate este a se mai adauge pe lângă portul postal arĕtat, încă 25 banĭ pentru recomandaţie.)

Scrierĭ economice.

Manual complet de agricultură raţională, de Dr. *George Maior*, profesor de agricultură la şcóla superióră dela Ferĕstrĕu şi la Seminarul Nifon Metropolitul din Bucurescĭ. Cartea cuprinde patru volume:

Vol. *I Agrologia*, séu Agricultura generală. 34 cóle de tipar cu 217 figurĭ în text. Carte didactică aprobată de On. Minister de Agricultură al României cu decisia Nr. 2078 din 1897. Costă *5 coróne.*

Vol. II *Fitotechnia*, séu cultura specială a plantelor, 38 cóle de tipar cu 202 figurĭ în text. Carte premiată de Academia Română cu premiul Nasturel-Herescu în sesiunea 1889. Costă *8 corone.*

Vol. III. *Zootechnia*, séu Cultura generală şi specială a vitelor cornute, dimpreună cu lânăria şi lăptăria, 49 cóle de tipar cu 225 figurĭ în text. Costă *8 corone.*

Vol. IV. *Economia Rurală*, séu organisaţiunea şi administrarea moşiilor marĭ şi micĭ. Costă *8 coróne.*

Cartea d lui prof. Maior se deosebesce esenţial de lucrările de acest fel apărute până acuma în limba şi literatura română prin aceea, că este prima lucrare completă pe terenul agronomiei în limba nóstră, care tratéză tóte cestiunile cele mai marĭ ca şi pe cele micĭ privitóre la agricultura română din tote ţĕrile locuite de Românĭ, pe basa progreselor actuale ale sciinţei şi technicei agricole moderne. Ea ia serios concurenţa cu cele mai bune lucrărĭ apărute până acum în limbile culte: germană, francesă, etc.

Economia pentru şcólele poporale compusă de Teodor Roşiu, învĕţător la şcóla principală română din Lăpuşul-Ungurese. **Ediţiunea a doua.** Preţul 60 b. pl. 5 b Porto.

Despre influinţa împrejurărilor asupra acţiunilor şi deprinderilor animalelor de Lamarck, cu un studiu asupra lui Lamarck de Panaite Iosîn. Preţul 50 b. pl. 10 b. porto.

România agricolă studiu economic de Dr. George Maior. profesor de agricultură şi fost estimator espert la banca agricolă. Motto: „Sĕrac în ţéră săracă“. Eminescu. Preţul 2 cor. plus 10 b. porto.

Cursul la bursa din Viena.

Din 14 Martie n. 1902.

Renta ung. de aur 4%	120.00
Renta de coróne ung. 4%	97 65
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	120 20
Impr. căil. fer. ung. in argint 4½%	100 80
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	120.20
Bonurĭ rurale ungare 4%	97.—
Bonurĭ rurale croate-slavone	96.—
Impr. ung. cu premii	196.—
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	161.—
Renta de argint austr.	101.65
Renta de hârtie austr.	101.40
Renta de aur austr.	120.70
Losurĭ din 1860.	155.25
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	17 37
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	719.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	698.50
Napoleondorĭ	19.09
Mărcĭ imperiale germane	117.27½
London vista	240.10
Paris vista	95.50
Rente de coróne austr. 4%	90 30
Note italiene	93.55

Cursul pieţei Braşov.

Din 15 Martie n. 1902.

	Cump.	Vênd.
Bancnota rom.	18.98	19.02
Argint român.	18.40	18.44
Napoleond'orĭ.	19.—	19.10
Galbenĭ	11.30	11.40

Nr 1338/902.

PUBLICAŢIUNE

Deóre-ce pe teritoriul oraşuluĭ Braşov doĭ cânĭ, bănuiţĭ de turbaţĭ au muşcat doi ómenĭ şi un animal, de aceea în sensul §-lui 68 al art. de lege VII din 1888, începênd cu ḑiua de astăḑĭ se ordinéză pe teritóriul oraşului Braşov pentru cânĭ o contumaţie de 40 de ḑile, cu aceea observare, că cânii — în sensul § lui 6 al statutului pentru cânĭ — trebue provĕḑuţĭ cu botniţe şi în decursul acestor 40 ḑile de contumaţie, atât pe strade cât şi în locurĭ publice afară de aplicarea botniţei, cânii mai trebuesc se fie conduşĭ si de frênghie, ér cânii ţinuţĭ pentru paza curţilor, se vor ţiné tot-déuna legaţi.

Nerespectarea acestor ordinaţiunĭ forméză transgesiune şi cei culpabilĭ, în sensul §-lui 154 lit 1) al art. de lege VII, din 1888 se vor pedepsi cu o amendă până la 200 coróne şi afară de acésta cânii, carĭ se vor afla liberĭ pe stradă, în sensul §-lui 188 al ordinaţiunei pentru esecutarea aceleiaşĭ legĭ, vor fi prinşĭ şi prăpădiţĭ de călăul oraşului.

Braşov, 10 Martie 1902.

2—3 (453). *Căpitănatul orăşănesc.*

Nr. 3217—1902

PUBLICAŢIUNE

referitóre la mĕsurarea şi prescrierea taxei pentru apa şi minimul taxei pentru apă pe anul 1902

Prin acésta se aduce la cunoscinţa generală că conspectul despre mĕsurarea taxelor de apă pe anul 1902 este pregătit şi se póte lua în vedere de orĭ-cine la oficiul de dare orăşenesc în timpul dela 15 până inclusive 29 Martie 1902 în órele dela 8-12 a. m.

Eventualele reclame contra mĕsurării taxelor de apă si minimului taxei de apă sunt a-se înainta la magistratul orăşenesc în scris şi fără timbru în termin de alte 8 ḑile adecă până în 8 Aprilie 1902, pentru-că reclamaţiunĭ intrate mai târḑiu nu se vor lua în considerare.

Braşov, 28 Februarie 1902

(439,2—2) *Magistratul orăşenesc.*

Sz. 12234—1901
tlkv.

Arverési hirdetményi kivonat.

A brassói kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy zernesti Garoiu Miklós ügyvéd végrehajtatónak, Alexandru Dragomir Ádám és neje almás-mezői lakosok végrehajtást szenvedő elleni 380 korona tőke-követelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törvényszék a zernesti kir. járásbiróság) területén lévő és az almásmezői 1402 számu tjkvben foglalt: 3826/2, 3829, 3830, 3841/2, 3828/1 hrsz. egy telekkönyvi testet képező ingatlanra 602 koronában ezennel megállapitott kikiáltási árban az árverest elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1902 évi márczius hó 22-ik napján délelőtt 9 órakor** az Almás-mező község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX t. cz. 42 §-ában jelzett, árfolyammal számitott és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Brassó, 1901 évi deczember hó 20-ik napján.

454.1—1. **A kir. törvszék mint tlknyvi hatóság**

☞ Pentru morburĭ de stomac! ☜

Celor ce prin receâ, înbuibare, mâncărĭ greu de mistuit, ferbinţelĭ, prea recĭ, séu viaţă neregulată şi'au tras un morb de stomac şi anume:

Catar de stomac, cârceĭ, durerĭ, mistuire rea,

se recomandă un mijloc bun de casă, probat de mai mulţĭ anĭ cu efect bun

Vinul de buruenĭ (Kräuterwein) a lui Hu'berth Ullrich

Vinul de buruienĭ este preparat din buruienĭ excelente şi vindecătóre cu vin bun, întăresce stomacul şi organismul de mistuire al omului. Vinul de buruienĭ delătură mistuirea rea, şi ajută la formarea de sânge sănătos.

Folosirea vinului de buruienĭ delătură morburile de stomac deja la început. De aceea se se foloséscă de timpuriu. Simptome ca: **durerĭ de cap, râgâială, greţă, slăbiciune, vomare,** dispare adese-orĭ după folosirea a câteva sticle de vin de buruienĭ.

Constipaţia şi urmările ea: **neastimpĕr, colică, bătaie de inimă, insomnă, congestiune la ficat, splină, hemoroide,** se delătură întrebuiţând vinul de buruenĭ. Asemenea curăţă din stomac materii stricăcióse prin eşirea uşóră la scaun.

Slăbiciunea, paliditatea feţei, anemia, debilitatea provin adese-orĭ din mistuire rea şi din disposiţie bolnăviciósă a ficatului. Persóne carĭ pătimesc **de lipsa de apetit, nervositate, durere de cap, insomnie,** tângesc cu încetul ☞ Vinul de buruenĭ dă impuls puterii de viaţă, ☜ Vinul de buruienĭ excita apetitul, ajută mistuirea şi hrănesce, mişcă prefacerea substanţelor, alină nervii excitaţĭ şi produce vioiciune de viaţă. — Mulţime de scrisorĭ de mulţumire confirmă acestea.

Vin de buruienĭ se capĕtă în sticle à **3 cor.** şi **4 cor.** în farmaciile din: Braşov, Săcele, Cristian, Rĕşnov, Codlea, Ţinţarĭ, Helchiu, Bod, Feldióra, Ilyefalva, Uzon, Magyaros Nagypatak, Zágon, Papolcz, Kovászna, Beresnyó, Sepsi-Szt.-György, Bolön, Nagyajta, Baroth, Miklosvár, N.-Baczon Zsombor, Darocz, Homorod, Kőhalom, Ugra, Kacza, Zsiberk, Lemnek, Báránykut, Boldogváros, Boholcz, Szásztyukos, Bethlen, Sárkány, Almásmező, Zernest, Törcsvár, Vajdarecse, Vila, N.-Sink, Aiud, Panticeu, Kézdivasárhely, Erzsébetváros, Segesvár, Nagyszeben şi în tóte farmaciile din oraşele micĭ şi marĭ din Ardeal şi din ţĕrile strĕine. — Farmaciile din Braşov: a d-lor Heinrich G. **Obert** şi Victor **Roth** trimite 3 séu mai multe sticle cu preţurile originale în orĭ şi ce localitate din Austro Ungaria.

Sĕ se feréscă de imitaţie.

Cereţĭ anume **Vin de buruienĭ a lui Hubert Ullrich.**

Vinul de buruienĭ al meu este mijloc secret. E compus din vin malaga 450·0, spirt de vin 100.0, Glicerin 100·0, Vin roşu 240·0, sirop de fragĭ 150·0, sirop de cireşe 320·0, fincen. anason, rădăcina helen, rădăcinĭ americane, rădăcinĭ de inzian, rădăcinĭ calmus aa. 10·0. Aceste părţĭ constitutive sĕ se amestece.

TIPOGRAFIA

A. Mureşianu

Braşov, Tèrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provĕḑut cu cele mai bune mijlóce tehnice şi fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în posiţiune de a puté esecuta **orĭ-ce comande** cu promptitudine şi acurateţă, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
ÎN AUR, ARGINT ŞI COLORĬ.
CĂRŢĬ DE SCIINŢĂ,
LITERATURĂ ŞI DIDACTICE
STATUTE.
FOI PERIODICE.
BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.
PROGRAME ELEGANTE.
BILETE DE LOGODNĂ ŞI DE NUNTĂ
DUPĂ DORINŢĂ ŞI ÎN COLORĬ.
ANUNŢURĬ.

REGISTRE şi IMPRIMATE
pentru tóte speciile de serviciurĭ
BILANŢURĬ.
Compturĭ, Adrese, Circulare, Scrisorĭ.
Couverte, in tolă mărimea.
TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURĬ şi RESTAURANTE.
PREŢURĬ-CURENTE ŞI DIVERSE
BILETE DE INMORMÊNTARI.

Comandele eventuale se primesc **în biuroul tipografiei, Braşov Têrgul Inuluĭ Nr. 30, etagiul I,** către stradă. — **Preţurile moderate.** — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşov.

A V I S.

Prenumeraţiunile la **Gazeta Transilvaniei** se potŭ face şi reîn
ori şi când dela 1-ma şi 15 a fiă-careĭ lunĭ.

Domnii abonaţĭ sĕ binevoiască a arăta în deosebĭ, când voiesc ca espedarea sĕ li-se facă după stilul nou.

Administraţ. „Gaz. Trans“.

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.